

Всѣко нѣщо, което се отнася до Уредничество-то, Спомоществаніята и Управленіето на Вѣтъ, се отправя до Притежателя и Съчинителя му, **МАРКО Д. БАЛАБАНОВЪ**, за сега въ Печатницѣтъ на *Карантровъ и Дружъ*. Асма-алтъ — Чаушъ-баши, № 6.

Писма, неосвободени отъ пощенски разпоски и неподписани, не се приемиатъ по никакъвъ начинъ.

Испращаннѣтъ за обнародване писма или други списки не се повръщатъ назадъ.

ВѢКЪ

ИЗДАВА СЯ ВСЯКА СЪББОТА.

Годишнитъ спомоществанія за вѣтъ въ Държавѣтъ сѣ петъ (5) бѣлы меджидіета, а за на вѣтъ отъ Държавѣтъ сѣ притурятъ пощенскитъ разпоски. Спомоществаніето за шестъ мѣсеци е двѣ и пол. (2 1/2) бѣлы меджидіета. Всяко спомоществаніе се предплаща.

За извѣстіята и за други частни помѣстляванія се плаща по 2 гр. на реда.

Спомоществаніята започнуватъ отъ 12 Януаріа и 12 Юліа.

Цариградъ, 18 Януарій, 1874.

Съ три главни политически въпроса сѣ занимаватъ послѣднитъ европейски вѣстници, които имамы предъ очи.

Извѣстно е че помежду Франціи и Италіи бѣше се породила една студенина поради по-малко или по-много основнитъ слухове чи днешното француско правителство било ужъ враждебно расположено спрямо италіанското. Причинѣ на тѣя слухове, които бѣха смутили духоветъ не само въ Италіи, но и въ цѣлѣ Европѣ, бѣха дали, отъ единъ странъ, извѣстнитъ благорасположенія на француското правителство спрямо върховнитъ и непогрѣшимъ началникъ на католическитъ свѣтъ, отъ другъ странъ, самото поведение на по-главнитъ членове отъ католическото духовенство въ Франціи. Разумѣва се чи тѣя слухове дадоха поводъ на разни взаимни тълкованія помежду правителствата на двѣтѣ сѣсѣдни държавы, но слѣдъ като публично герцогъ Декавъ, министръ на иностраннытъ дѣла, и ясно обяви въ францускѣтъ камарѣ, чи днешното француско правителство било твърдѣ синпатически расположено спрямо Италіи, и чи, колкото и да уважава върховнитъ духовнѣ власть на Папата, то е въ най-добры отношенія съ италіанското правителство, духоветъ сѣ успокоиха.

Но француското правителство сѣ внезапно намѣри и срѣщу нечаянны затрудненія спрямо политикѣтъ на князъ Бисмарка въ Германіи. Извѣстно е, чи послѣднитъ е предприелъ отъ нѣколко време насамъ единъ ужаснѣ и упоритъ борбѣ срѣщу католическото духовенство въ Германіи, което той иска да подчини въ всяко почти отношеніе на гражданскитъ закони. Но това духовенство, колкото врагове и да има въ Германіи или въ чуждытъ страны, намира обаче на много мѣста и горещи симпатіи въ борбѣтъ, който води сѣ не малко мжество отъ свойъ странъ срѣщу князъ Бисмарка и неговитъ сътрудници и привърженицы. Тѣй, напирѣтъ, и изъ сѣщѣтъ протестантскѣ Англіи чуватъ сѣ днесъ нѣкои синпатически къмъ това

духовенство гласове, при всичко чи, отъ другъ пакъ странъ, напирѣднѣлата тѣмъ и враждебна на католицизмѣтъ партія торжественно изяви тѣя дни симпатіи сѣ за политикѣтъ на князъ Бисмарка по тѣзи частъ. Най-голтѣмѣтъ обаче отъзвѣ на единъ братекъ симпатіи намѣри нѣмското католическо духовенство помежду Француското. Французитъ иматъ извѣстны причини да ненавидятъ нѣмцитъ, а особено князъ Бисмарка. Но духовенството имъ при тѣя народни и политически причини има и други църковны за да мрази Берлинскѣтъ политикѣ. То е пріело догмѣтъ за непогрѣшимостѣтъ на Папата, и гледа сѣ завистливо око напреднованіето гдѣто правятъ въ Германіи сѣ покровителството на властѣтъ называемитъ старо-католици, които сѣ отказватъ да приемиатъ тѣзи догмѣ, и сѣ свѣтлинѣтъ на правитѣтъ разумъ могатъ единъ день сѣщественно да повредятъ интересѣтъ на непогрѣшимитъ римскій католицизмъ. По тѣзи причинѣ, а нека прибавимъ еще и по естественнѣ единъ симпатіи къмъ страждущитъ имъ братія въ Германіи, нѣкои сѣ членове отъ высшето Француско Духовенство бѣха сѣ впуснали преди нѣколко дни въ горещи и неосмыслени нападенія противъ поведението на князъ Бисмарка спрямо католицизмѣтъ, и окружитъ архіерейски писма, които тѣ обнародваха по тоа случай, съдържаваха твърдѣ доказителны изречения не само за прѣдѣдательтъ на Берлинското министерство, но и за самыйтъ Вилхелма, германскійтъ императоръ. Разумѣва се че всичко това не можеше да не произведе едно лошо впечатлѣніе, и да раздразни страститъ и гордытъ чувства на нѣмскійтъ народъ.

Въ отговоръ на тѣя нападенія и заплашванія отъ странъ на католическото духовенство въ Франціи, полузваничнитъ нѣмски вѣстници и познатитъ органы на князъ Бисмарка не сѣ забравиха да обнародватъ яростны статіи отъ които сѣ ясно показва че нѣмцитъ сѣ намиратъ еще подъ упоеніето на блистателнитъ имъ побѣды въ Франціи. Тѣя статіи възбудили

силно безпокойство срѣдъ политическитъ кругове въ Парижъ и въ Версалъ и дали поводъ на различни тълкованія въ францускитъ печать и въ публикѣтъ. Но работата не сѣ ограничи само въ стѣнѣветѣ на вѣстницѣтъ. Говорило сѣ бѣше за единъ угрожающъ нотъ, отправенъ ужъ отъ князъ Бисмарка до француското правителство, но това сѣ ужъ опроверга отъ послѣднитъ извѣстія. Споредъ тѣхъ всичко сега за сега бѣ сѣ свършило като сѣ видѣлъ германскійтъ посланикъ въ Франціи сѣ министерѣтъ на иностраннытъ дѣла, на когото той привлѣклъ вниманіето върху разяренитъ и раздражителнитъ топъ на посланіята на нѣкои сѣ епископы и върху статіитъ на вѣстницѣтъ които прддържатъ тѣя посланія, враждебни както на Германіи така и на Италіи. Ако трѣба обаче да дадемъ, отъ другъ странъ, вѣржъ на единъ Англіискій вѣстникъ — *Манчестеръ Гардиенъ* — види сѣ че имало и нѣщо по-вече отъ едно просто свижданіе. Парижкитъ дописникъ на този вѣстникъ разказва какъ той сѣ научилъ отъ официаленъ источникъ че француското правителство получило двѣ съобщенія отъ князъ Бисмарка, чрезъ които той искалъ да сѣ запрети познатитъ клерикаленъ вѣстникъ *Юниверсъ* поради напечатанитъ въ него запалчивѣ статіи, които нападали върху Германіи и свѣтвала нѣкакви убійството на германскійтъ императоръ и на първитъ му министръ. Не знаемъ до колко сѣ точны тѣя свѣдѣнія. Но, освѣтъ окружното писмо което француското правителство отправи къмъ францускитъ епископы за да имъ препорѣчи както потихъ и по-кроткѣтъ языкъ така и свѣршено ненамѣсване въ политикѣтъ, телеграфѣтъ извѣсти тѣя дни и преставаніето на казаннитъ вѣстникъ *Юниверсъ*.

Третѣ събитіе отъ общѣтъ политикѣ е растурианіето на Англіискійтъ парламентъ по исканіе на първитъ министръ Г-на Гладстона, положеніето на когото бѣше сѣ отъ много време расклатило, а най-паче слѣдъ послѣднитъ избрания, гдѣто всякадѣ почти бѣха побѣдили кандидаты про-

тивни на Гладстоновото министерство. Но слѣдъ единъ продължителнѣ борбѣ въ камарѣтъ срѣщу равны противници, Гладстонъ се одобреніето на Англіискѣтъ царикѣ да сѣ отправи и дошита до Англіискійтъ народъ чрезъ новы избрания на депутаты въ парламентѣтъ. Избиранията щѣли да станѣтъ наскоро, а смѣта сѣ че парламентѣтъ ще може да сѣ отвори въ начало на Марта.

Взаимны дѣлжности.

Що е духовенството? отъ кадѣ проиохожда то? какъ и кога сѣ е постановило то въ чловѣческото общество? какво му е назначеніето въ това общество? каквы му сѣ были, и каквы трѣба да бѣдѣтъ за напирѣдъ сношеніята му спрямо народѣтъ и гражданскѣтъ властѣ? — Тѣя въпросы не сѣ никакъ новы нито за всеобщѣтъ исторіи нито за черковнитъ книжевноствѣ. Трѣба обаче да приложимъ изведнаждѣ че тѣ сѣ породиха и съразискахъ повече въ Западнѣ Европѣ отъ колкото въ Востокъ. Днесъ за днесъ еще въ всичкитъ европейски държавы сѣществува живостны расправы помежду гражданскитъ началства и духовенството. Послѣдното сѣ бори вскояче за нѣкои сѣ правдини и преимущества, които гражданската властъ му оспорва сѣ рѣшителноствѣ. Много е съмнително да ли всичкитъ мѣрки, които правителствата зиматъ срѣщу духовенството въ Западѣ, сѣ основаватъ на чистѣтъ безкорыстнѣ правдѣ. Нищо нѣма по-праведно отъ това дѣто князъ Бисмаркъ иска да освободи Германскѣтъ Имперіи отъ гибелнитъ козни на прекаленитъ католицизмъ — *Ултрамонтанизмѣтъ*. Всяка властъ има право да сѣ предпазва отъ каквито и да сѣ опасности. Но не знаемъ до колко може да е праведно това гдѣто князъ Бисмаркъ иска да отнеме до нѣкадѣ отъ рѣцѣтъ на духовенството дору и надзорѣтъ върху образованіето на бѣдѣщитъ му членове, като да може предварително да ги подчини на интересѣтъ на държавѣтъ. Какъ да е обаче, борбата въ Западѣ

ПОДЛИСТНИКЪ.

I.

ВЪСПОМИНАНИЕ.

Не далечъ отъ Цариградъ къмъ Юго-Востокъ, къпи сѣ сѣ прелестъ въ обгѣята на Пропонтидѣтъ едно прекрасно Островче сѣ два върха покриты сѣ дървеса и зеленинѣ. На единѣтъ отъ тѣя върхове сѣ сѣзира отъ далечъ единъ блестящъ и очарователенъ вѣнецъ, който сѣ полукрые помежду дървесата. Могилка хубава! на връхѣтъ на който сѣ всѣпѣва отъ памтѣвѣка въ единъ скроменъ храмъ Божіята Премъдростъ. Великолѣпенъ кругозоръ! прелестно мѣстоположеніе, около което сѣ открива едно неопишемо арѣлище и отъ което погледѣтъ сѣ простира сѣ вътрешно удовлетвіе надъ единъ воднѣ полянѣ, въ който сѣ отражава като въ бистро огледало небесната хубостъ.

Жаждата за наукъ и простъ единъ случай бѣха събрали нѣщо преди петнайсетъ годинѣ нѣколко млади Българчѣта въ Богословското училище на Островъ Халки. Това учебно заведение не е съществѣ неизвѣстно за българетѣ. То не

достигна да надари во время Българскитъ Епархій сѣ свои завладѣчены вѣспитаници. Ако исклучимъ нѣкогашнитъ Никійскій владыка, Каллиника, както и бывшійтъ Кюстендилскій Игнатія, познатитъ еще до днесъ и искуснитъ сѣперникъ на Негово Преосвященство свято-Кюстендилскаго Иларіона, ний не знаемъ точно дали е имало по Българіи други пастыреначалницы вѣспитаны въ сѣщото училище. Но въ него е живѣлъ нѣщо преди двадесетъ годинѣ Негово Преподобіе ученый Отецъ Неофитъ Рилскій, като преподавателъ на старославянскитъ языкъ. Памятъта за доброто му имя, както и за кроткитъ му характеръ сѣ съхранява тамъ по преданіе еще и до днесъ. По сѣщото званіе е пребывавалъ въ това училище преди время и Нег. Преосв. Партений, който не знаемъ защо и по каквы причини нѣмѣ до сега пастиѣ въ архіерейското сѣ поприще.

Единъ отъ първитъ ученицы, които Богословското училище е извадило еще презъ лѣто 1847, тѣй да кажемъ, отъ първата *фурниѣ*, е и Негово Блаженство, Българскій Екзархъ. Подиръ него иде на редъ Негово Преосв. Нынешний свято-Велешкій Дамаскинъ, а слѣдъ него, ако не сѣ лѣжемъ, сегашний игуменъ на Рылскій Манастиръ, Негово Преподобіе Отецъ Героевъ. Но никога Богословското училище на островъ Халки не е чуло да бѣхъ въ него и около него тождѣтъ българскитъ языкъ колкото презъ достопамянитъ 4-5 годинѣ отъ лѣто 1857 до 1862. Българскитъ въпросъ бѣше сѣ вече породилъ. Шумѣтъ на

живостнитъ съразискиванія които тогасъ ставаха за него бѣше достигналъ дору и до простѣтъ стан на Богословското училище.

Българскитъ вѣстници и българскитъ прошенія сѣ ежедневно подлагаха тамъ подъ строго испытаніе отъ българскитъ ученицы. Българцината бѣше и тамъ развила знамято сѣ противъ грѣкитъ владыци. Оплакваніята на другитъ ученицы срѣщу насъ не бѣха съвсѣмъ безосновны, защото, въ избухналитъ изведнѣждѣ пламѣтъ на народното чувство и въ ученическото нѣ негѣрѣніе, ний първи бѣхмы започенжи ераженіето. Българетѣ подали прошеніе на Царското Правителство; това прошеніе сѣ пріело сѣ благосклонноствѣ, и при всичкитъ сѣрдни и мжренія на Кѣбризли Паша, вѣстницѣтъ пишѣха че българскитъ права сѣ припознали: това вѣнчо не бѣше ли достаточно да распали мозакѣтъ на млади момцы невѣщи въ свѣтскитъ животъ, и да ги направи да повѣрватъ че свѣтътъ ще бѣде тѣхенъ? . . . Съ живостъ еще сѣ припомянамъ оплзъ ученическій животъ. Всякій единъ характеръ ми сѣ представя днесъ сѣ всичкѣтъ сѣ особливостъ.

Тамъ сѣ кротичко и хитричката усмишаваше и сѣ шегуваше въ всичко помежду ни сегашний Самоковскій владыка г-нъ Досеишъ, комуто всички завидваха, кой по-малко, кой по-многожко, защото имаше пастиѣто да е особенно препорѣченъ на чловѣкѣтъ на училищнитъ управитѣлъ. Тамъ достигна да ни посрѣщне въ първѣтъ годнѣ и гореспоменѣнитъ Героевъ Рыл-

скій, който въ родолубіето сѣ счѣте за свойъ дѣлжностъ да ни въоружи тайничката срѣщу грѣкитъ ученицы и срѣщу многопохвалениитъ имъ языкъ сѣ нѣкои сѣ наставленія, които ний послѣ сѣ често напоминовахмы не безъ особенъ ученическій смѣхъ. Тамъ сѣ често испрѣчвахомъ помежду на една сладка физиономія, една тѣнка снага, единъ высокъ и срамѣжливъ момѣтъ, който въ ноцнитъ сѣ прилежанія сѣ стараше при прозорѣцѣтъ на стѣжѣтъ сѣ да изгѣри сѣ геометрически задачи расыпанѣжѣ стѣжѣ на единъ пренебрѣжитъ градинѣ, и който тѣпански покоряваше на коравѣжѣтъ сѣ волѣж дору и най-стрѣмнитъ оачности на старогрѣкитъ и латинскій азыци, а вечеръ на раскодъ ни расправаше малко ядосано, сѣ кой грѣкъ стученикъ сѣ былъ препиралъ за българскитъ работы, и сѣ каквы философи, исторически, и богословски доказателства му запушилъ най-послѣ устата; той бѣше сегашний свято-Преславскій г-нъ Симеонъ, общелюбимыйтъ и трудолюбивый Одиссей. Тамъ сѣ показваше често помежду ни кога веселъ, кога навѣсенъ, кога въскитенъ, кога жалостенъ нѣкой сѣ Георгій отъ кѣждѣ Костуръ въ Македоніи, отпослѣ Архимандритъ Павелъ: распаленъ и смѣлъ българинъ патриотъ когато слушаше че българскитъ въпросъ напреднува, а ученикъ начумеренъ, млчеливъ, недостѣпенъ, оаченъ, отчаянъ и отъ българетѣ и отъ българскій языкъ, и сѣ едно космополитическо самоотверженіе погруженъ въ грѣкѣтъ книжпниѣ, и въ очудваніето на величіето и на жпненитъ силы на слав-

Германия.

Въ Германскитъ Имперіи ставатъ новы из-брація за Райхстагъ. Споредъ послѣднитъ га-вѣстия, види се че новиятъ парламентъ на гер-манскитъ имперіи ще състои отъ разны партіи, отъ които повечето ще сѣ противны на сегаш-нитъ вътрешни политикъ на княза Бисмарка. Върху 324 познати до сега избрания, 104 сѣ явно враждебны на днешнитъ редъ на работы, но тѣ нѣма да бѣдѣтъ въ парламентъ сами.

— По-горѣ споменахъ за нѣкои статіи на нѣкои нѣмски вѣстници противъ Франціи. Ето какъ сѣ свѣрши една статія на познатѣ *Нордъ-Дайче Цайтунгъ*: «Оставаніето на ултра-монтанцитъ отъ странъ на французското прав-телство е най-здравото поручителство за спокой-ството на Европѣ, и за миролюбивото и чело-вѣческо развитіе на политическитъ животъ на народитъ и отъ двѣтъ страны на горитъ *Восжи*» (днешнитъ граници на Франціи и Германіи).

Австрія.

Извѣстно е че отъ когато Австрія при-зна Унгарското царство, Чехитъ, като по-искаха да сѣ признайтъ и тѣхнитъ кра-левски правдини, и Австрійскій Импера-торъ да сѣ провъзгласи особено царъ Чеш-скій, а не сполучиха да видятъ оежест-венно това тѣхно общо желаніе, тѣ сѣ постоянно отказваха да зематъ участіе въ общитъ сѣвѣтъ на държавитъ (*Райхс-ратъ*). Напослѣдъкъ обаче, като, споредъ новитъ закони, избранията на членовѣтъ отъ Рейхсратъ трѣбаше да станатъ не косвенно отъ мѣстнитъ събори (сейми), но прямо отъ народа, Австрійското Пра-вительство мислеше че ще да сполучи да сѣ примири напълно съ чешскитъ народъ, и да го види представляванъ въ Рейхсра-та чрезъ свои собствени депутати. Но праздна была и сега надѣждата. Чешскитъ народъ не рачи и тойзи пътъ да земе участіе въ Рейхсрата преди да сѣ удовлетвори желаніята му. Ето какъ расправя сегаш-ното състояніе на духоветъ въ Чехіи ед-на дописка отъ тамъ до единъ вѣстникъ.

«Едно отъ най-важнитъ събитія въ прави-телственнитъ животъ на Австріи е и сѣщес-твующето днесъ междуусобіе верѣтъ чешскитъ оппозиціи. Тія дни сѣ соразиска въпросъ: трѣбва ли Чехитъ, съ силѣтъ на неказаннитъ начала въ познатѣ чешскѣ декларациѣ, да сѣ отдалечатъ отъ всякъ парламентарн дѣятел-ность, или трѣба за матеріалнитъ интересы на народъ да зематъ участіе, ако не въ Виен-скитъ рейхсратъ, то поне въ мѣстнитъ Праж-скій съборъ, за да предопознатъ чешскитъ наро-дъ отъ ущърбъ, който имъ причинява само-управната дѣятелность на нѣмскитъ членове отъ тоя съборъ. Твърдото рѣшеніе на *старо-чешки-тъ* называемы предводители да не допуснатъ пакъ въ избранията на чешскитъ депутати оня, които сѣ изразили за да сѣ земе участіе въ

мость, и время е настѣжло вече, мислимъ, да оздравитъ колибѣтъ сѣ въ странѣтъ на коѣх-то минахъ, защото дяволтъ и сега нѣма ра-ботѣ, и рѣката често бучи, та чѣ и по-силны вѣ-трове могатъ да избухнатъ единъ день. Какъ и да е, ученицитъ, както това почти всякога ста-ва, сѣ опитаха по нѣкогаждѣ да надминатъ съ родолюбивитъ чувства и съ преданностѣтъ на българскитъ правѣ уважаемитъ сѣ имѣхъ уч-итель, комуто единъ день было отъ Бога пре-допрѣдѣлено да сѣ повѣри за прѣвъ пѣтъ начал-ството на възобновенитъ Българскіи църквѣ. Не зная какво могатъ да мислятъ днесъ тога-вашитъ мѣстученици. Отъ моѣхъ странъ не безъ смѣхъ сѣ припомявамъ всякога учениче-скитъ свѣтлость, която имашъ, да сѣ нагла-снитъ венчки Българчета школки юнаци да не цѣлуемъ, споредъ обичайтъ, десницѣтъ на про-фесорѣтъ сѣ когато единъ день той сѣ върна отъ Цариградъ владѣка рѣкоположенъ отъ Все-ленскій Патріархъ. Неопитны еще и безразсуд-ны школки дѣца нѣм сѣ давахъ еднѣ несвоѣ-вѣтственнѣ на званіето ни важность, и сѣ рѣ-шавашъ шумно да сѣ протестирамы противъ е-динъ профессоръ, на когото добритъ чувства къмъ насъ бѣха на венчки ни извѣстны, и кой-то въ всякій случай не бѣше никакъ длѣженъ да ни дава предварителенъ отчетъ за състояніе-то на сѣвѣтъ сѣ и за дѣлата сѣ. Тази наша ученическа дързость ни навлече послѣ праведны хоканія отъ странъ на училищнитъ управители, които строго ни напомни че сѣмъ въ училището

срѣщу духовенството было отъ странъ на Държавитъ, было отъ странъ на печатѣтъ и на публициѣтъ сѣ разбира и не е съ-вѣтъ безумѣтна. Никой не оспорва на-истинѣ благотворното вліаніе на Западно-то Духовенство въ минѣлитъ времена. Днешнитъ образовани Европейци нему сѣ длѣжны до единъ степенъ за опитомя-ваніето на правитъ сѣ и за постепенното сѣ освобожденіе отъ онова грубо варвар-ство, съ косто сѣ тѣ отличаваха, когато отъ разны страны нападнахъ и завоеваха старо-римскитъ свѣтъ. Безъ свангелскѣтъ свѣтлинѣ и безъ постояннитъ въ опо-ва время грижи на Западното Духовен-ство, челоуѣчеството можеше да остане цѣлы въове надирѣ въ умственното сѣ и правственно образованіе. Но трѣба да ис-повѣдамы, отъ другъ странъ, чѣ Запад-ното Духовенство злоупотреби отпосѣ сѣ правственното сѣ и въроисповѣдно вліаніе за свѣтски и свѣтъмъ матеріални интере-сы, така щото единъ денъ римскитъ епи-скопъ сполучи до нѣкадѣ да сѣ признае като царъ надъ царетъ, а епископитъ сѣ поияхъ на много мѣста, въ Италиѣ, въ Германіи, въ Англіи, въ Белгіи, като самовластны и свѣтски князове. Това бѣ-ше свѣтъмъ несобразно съ истинското назначеніе на духовенството въ общество-то. Отъ тамъ сѣ пороци упоритата онази борба, която разнообразно сѣ продължава и до днесъ, и въ коѣто, мислимъ, сѣ то-ту-рѣчи надминаха предѣлитъ на правдѣ-тъ. Западното Духовенство бѣ пожела-ло да подчини на своѣтъ власть всичкитъ свѣтъ, ако е възможно, а днесъ е въ о-пасность да изгуби и оныи правственнѣ силѣ, коѣто трѣба да има по назначеніе-то сѣ. Всяко общественно установленіе е наистинѣ предопредѣлено да падне и да погине, когато сѣ отклони отъ цѣлитъ на бытіето сѣ.

Голѣмо и чувствително е было и въ Въ-стокъ такожде вліаніето на Духовенството въ минѣлитъ времена. Но, было по мѣст-ны обстоятелства, было по неспособность, то не достигна никога да придобие оня граждански правдини и преимущества, кои-то сполучи на Западъ римско-католическо-то духовенство. Чѣ тѣ правдини и тази власть сѣ възбуждали често завистливы желанія и въ кругѣтъ на вѣсточното ду-ховенство, за това нѣма никакво съмнѣ-ніе; но, по тази или по оныи причинѣ, вѣсточното духовенство не можѣ или не умѣ да прибави до духовитѣ сѣ власть и гражданскитѣ. Зло или добро за него-витъ собствени интересы, това събитіе можѣ да предуварди, но видимоу поне, чи-стодуховно-то му значеніе въ обществото. Другъ е въпросъ да ли то сѣ съобрази

низмѣтъ, когато слушаше че българскитъ рабо-ты сѣ силитали отъ день на день повече и че имало нѣкои Българе, които, за придобиваніето на еднѣ българскѣ църквѣ, хулили, ужъ подт-имнато на Патрикѣтъ и на грѣцкитъ владыци, самото православіе и канили народа да сѣ по-кори на Панагата за свое мѣреко и душевно сна-сеніе! Не сѣ голѣмъ разликъ отъ тогози Геор-гій сѣ представляваше често и нѣкой сѣ Кон-стантиноу отъ Негушъ въ Македоніи, напмено-ванъ послѣ, слушахъ, Теооклитъ, младъ монахъ трудолюбивъ, но тасѣтъ и страшилъ, коѣто пред-почиташе и отъ Българе и отъ българскіи я-зыкѣ стары нѣкои сѣ необыкновенны списанія, и коѣто уѣщаше, помня, особливо едно удо-волствие да прочита старъ еднѣ грѣцкѣ пре-водѣ на познатитъ латинскіи поетъ Овидіа, и то по препорѣкъ на единъ добродушенъ уч-итель, коѣто имаше особеникъ слабостъ за тоя преводъ, защото, съ помощѣтъ на нѣкои мысли засты отъ него, бѣше можѣлъ, и казваше, да сѣчели еднѣ давѣкъ предъ кадитъ въ Янина. Българе бѣха тамъ въ онова время и двама Христовци: Единъ отъ Софійско, другіи отъ Полиско, единътъ тихъ и хладнокровенъ, дру-гитъ по духовитъ по лѣпнвичекъ; не забравямъ и общитъ ни прѣатель Іоанникии, родомъ Сърбинъ, добръ младъ и съ кроткъ характеръ; той бѣ-ше отъ кругѣтъ ни, и често сѣ припомявамъ, че той въ деньтъ въ коѣто сѣ чу че Българскитъ владыци отишли на заточеніе, не може да яде отъ ядѣ. Въ тоя кругъ, смѣриномъдро сви-

всякога точно съ това свое високо назна-ченіе. Разумѣва сѣ чѣ ако земемъ за при-мѣръ прѣждебышитъ иноплемени и свое-корыстны пастыреначалници на българскіи народъ, тойзи въпросъ не трѣба нито да сѣ положи вече. Свѣтъмъ и глѣстѣтъ на народѣтъ ни отговориха най-торжественно на тоя въпросъ. Живоститъ сѣ надѣждѣ възлагами всички нѣм днесъ на народно-то наше духовенство, косто можимъ да придобиемъ съ неописанны частны и об-щи страданія, частны и общи жертвы.

Въ краятъ на членѣтъ, съ коѣто поч-нахъ минѣлтѣ седмицѣ прѣвитъ брой на вѣстникѣтъ сѣ, нѣм сѣ позволимъ смиренно да положимъ нѣкои сѣ въпросѣ касателно до высшето наше духовенство, и приложимъ че неизразимо ще бѣде у-доволствието ни, ако бы въ теченіето на вѣстникарското ни поприще не ни сѣ да-де никаква причина да отговоримъ отри-цателно на тѣ въпросѣ. Нѣм строго оцѣ-нявамы наистинѣ высокото назначеніе на нашето духовенство, на коѣто присърдце ни сѣ такожде и добръ разумѣванитъ му интересы. Нѣм горещо желяемъ щото то всякога и на всякаде да отговаря съвър-шенно на званіето сѣ. Българскитъ на-родъ, коѣто въ разстояніе на дълго время толкозъ претърпѣ подъ духовното ужъ у-правленіе на чуждеземны и своекоры-стны владыци, има днесъ право, слѣдъ ед-нѣ дълговременнѣ борбѣ, коѣто еще не е стигнало до крайтъ сѣ, да чака много нѣщо отъ избраннитъ свои пастыреначал-ници. Тѣхнитъ длѣжности спрямо него сѣ голѣмы. Но да ли тѣя длѣжности трѣ-ба да бѣдѣтъ само отъ еднѣтъ странъ? Да ли като сѣмъ толкозъ взискателны спря-мо народното ни духовенство, не сѣмъ и нѣм длѣжны да го окружавамы съ едно прилично на званіето му уваженіе? Да ли народѣтъ ни, коѣто праведно иска отъ ду-ховенството точното изпълненіе на всич-китъ длѣжности, които му налага високо-то му назначеніе, нѣма и той другъ пакъ длѣжности къмъ него? Нека бѣдемъ спра-ведливы къмъ всички, а найпаче самы къмъ себе сѣ. Правата и длѣжноститъ бѣ-ватъ всякога взаимны. Добро е да залѣ-гамы всинца за предземваніе на всяко въз-можно злоупотребленіе отъ странъ на ду-ховенството. Но ако доховенството грѣши по нѣкогаждѣ, то не трѣба да забравямъ чѣ духовенството не състои отъ върхесте-ственны сѣщества, нито пѣкъ отъ нѣкоѣхъ породѣ разнѣ отъ нашѣтъ. Членовѣтъ, които то съставятъ, сѣ частъ отъ наро-дѣтъ ни, плоть отъ плотьтъ ни, крѣвъ отъ крѣвътъ ни. Български майки сѣ ги кърмили, Български сестры сѣ ги носили. Изъ нѣдрата на народѣтъ ни излиза и ду-

ваше скромнитъ сѣ дрешки и единъ многотѣ-рѣливъ момѣкъ, коѣто сѣ сърдеше по нѣкогаждѣ на другитъ сѣ сънародници за гдѣто често го закачаха че бѣлъ залюбенъ въ Омира и въ Оуидида; коѣто всякога поддържаше мнѣніето че Гръцката Патріаршія трѣба да сѣ обрва съ църковнитъ закони, и коѣто и въ най-весе-литъ и радостны часове имаше слабостѣтъ да уморява умѣтъ на стученицитъ сѣ съ залѣ-ганіето сѣ да въмъ докаже безсмъртіето на душѣтъ. Но помежду насъ душа, тѣй да кажѣмъ, и жи-вотъ бѣше единъ пергавъ момѣкъ въ зрѣлъ въз-растъ, коѣто, помежду другитъ качества, има-ше щастіето да бѣде въ парично отношеніе и най-благополучнитъ отъ венчки ни, и коѣто въ сѣщото время имаше добринѣтъ да прави често и насъ съчастници на това свое благо-получіе; безъ него нѣмаше въ Богословското училище българскіи животъ. Той бѣше всякога ангелтъ на добритъ новини по българскитъ въпросъ, а имаше и особитѣтъ дарѣкъ да па-сърдчава и привлича неопитнитъ по распалены отъ родолюбіе ученици, еще и когато новинитъ не бѣха до толкозъ благоприятны. Той можаше тогава съ убѣдителнѣтъ сѣ смѣлость да ни по-влече венчки на каждѣ бы поискалъ, защото той само отъ насъ познаваше по-практически свѣтътъ, и умѣше некупоно да дѣйствува върху юноше-скитъ ни фантазиѣ. Чужа сѣ еще и днесъ какъ единъ день, подъ вліаніето на неговитъ наставле-ніа и съ неговото родолюбиво насърдчаніе, бѣхъ сѣ нагласили венчки Българчета да зарѣжемъ

ховенството ни както излизамы и всинца други. Ако, прочесъ, искренно желяемъ да имамы образованно, просвѣщенно и родоло-биво духовенство, то отъ насъ пакъ зависи да го направимъ. Наша народна длѣжностъ е да го образувамы съ едно прилично пре-дуготвеніе. Онова, косто преди нѣколко години не можѣхъ да направимъ, днесъ е въ нашѣтъ рѣкъ да го туримъ въ дѣй-ствие, стига само да има добра воля. Ед-на отъ прѣвитъ длѣжности на бѣдѣщитъ Екзархійскій свѣтъ трѣба да бѣде не-премѣнно и грѣжата за благоприличното образованіе не само на высшето, но еще и на по-долното наше духовенство, кос-то сѣ е свѣтъмъ пренебрѣгнѣло когато за него трѣбаше да сѣ положатъ най-го-лѣмитъ грижи, защото то е въ ежеднев-но стѣлководеніе съ народѣтъ, и народѣтъ отъ священницитъ чака да сѣ просвѣти въ вѣроисповѣднитъ сѣ длѣжности, защо-то владыката за него стои високо и далеко. За злѣ честь, выковѣтъ, които ставатъ по-малко или по-много праведно въ Западъ противу тамошното духовенство, лесно на-миратъ отзивъ и у насъ, и когато трѣба и когато не трѣба. Но, както казахъ по-горѣ, подъ други обстоятелства сѣ разви въ Западъ духовенството, подъ други въ Въстокъ въобще, и оплакваніята въ За-падъ, колкото праведны и да сѣмъ тѣ често, не могатъ никога да бѣдѣтъ сѣмѣтитъ и въ Въстокъ, а особенно спрямо народното наше духовенство, коѣто едвѣмъ е сега поченѣло да сѣ опитва съ свой незави-симъ животъ.

Подражаніето и прѣписѣтъ не сѣмъ вся-кога умѣтны и полезны. Сѣществованіе-то на Духовенството е тѣсно свързано съ самытъ вѣроисповѣдни пачала, колкото и да сѣмъ независимы тѣ въ челоуѣческѣтъ свѣтъ. Когато духовенството не сѣ на-лага отъ чуждѣ власть, а излиза изъ са-мытъ нѣдра на единъ народъ и разбира въ сѣщото време высокитъ цѣль, за коѣ-то сѣществувѣ, то бѣва всякога отъ най-жизненитъ силы въ общественитъ жи-вотъ. Но неправеднитъ хулы повреждатъ често и самото религіозно чувство. Както, слѣдователно, горещо желяемъ щото ду-ховенството ни да привлѣча само отъ себе едно всеобщо и непритворно уваженіе отъ странъ на народѣтъ, тѣй сѣмъ подобава и на народѣтъ ни да оцѣнява высокото назначеніе на духовенството, и постоянно да сѣ грижи за образованіето, коѣто трѣ-ба то да получава, ако искамы да бѣде и добро и полезно.

всички изведѣтъ предъ да свѣршимъ *грѣцкото* богословско училище, гдѣто сѣ учихъ и хранихъ даромъ, та да идемъ съ покровителството на нѣкои богаты и родолюбивы Българе не знамъ въ коѣхъ славянскѣхъ земѣхъ, и тамъ да станемъ чисто-български философи; и направимъ бѣхъ дѣйствително тѣзи лудостѣ, ако единъ умѣнъ и родолюбивъ старецъ Българинъ отъ островъ Халки, не ны бѣше просвѣтитъ сѣ время сѣ до-бритъ сѣ наставленія (тѣй го поѣмъ наричаха Гръцкитъ). Тойзи дързостенъ, рѣшителенъ и прѣ-ителъ инѣкъ диаконъ, коѣто ни бѣше въ сѣщото время, като полковникъ и знамяносецъ, посеще имѣто Григоріосъ Сервоесъ), и сѣ сегашный св. Доростолочервенскій г-нъ Григорій. Въ онова время, около 1858—1860, бѣше пристигналъ отъ Россіи и бѣше сѣ опредѣлилъ учитель въ бого-словското училище и Архимандритъ Анеимъ, сегашный Българскій Екзархъ. Живостно еще сѣ представлявамъ предъ очитъ профессорѣтъ на славянскитъ языкъ и на църковнитъ исто-ріи; но еще по-живостно сѣ припомявамъ вся-кога тайнитъ разговоры които шепотно и кра-дешкомъ правеше съ Българчетата бѣдущитъ духовѣтъ началникъ на Българскитъ народъ. Патріотъ всякога съ добры вѣдѣновенія, по бояз-ливъ въ онова время и нерѣшителенъ, Българскитъ профессоръ въ богословското училище отъ тога-ва еще бѣше сѣ записалъ въ редѣтъ на высшето Българско Духовенство, по «кланяи сѣ, ни често казваше, на дяволтъ, до като минешъ мостѣтъ,» и прѣмина сѣ наистинѣ какъ и да е тойзи опасенъ

Въ Печатница-та на **Карапетровъ и Друж.**